

CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

SEKRETARIAT 29 - 35 - 69, 628 - 37 - 04
ZESPÓŁ REALIZACJI
BADAŃ 21 - 07 - 57, 628 - 90 - 17

UL. ŻURAWIA 4A, SKR.PT.24
00 - 503 W A R S Z A W A
TELEFAX: 29 - 40 - 89

BS/67/67/96

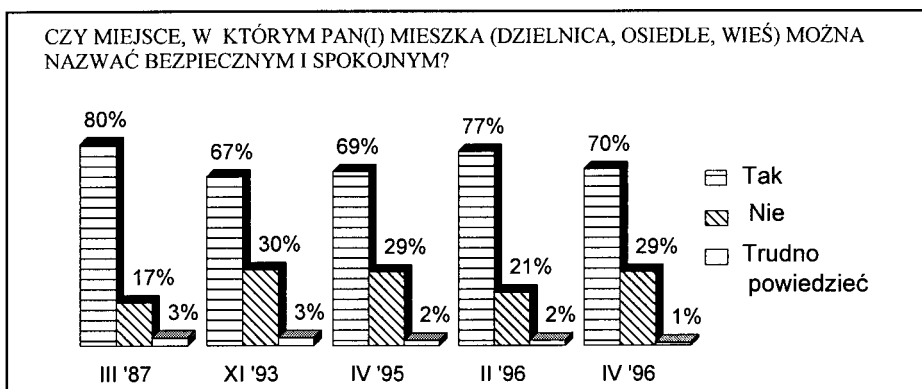
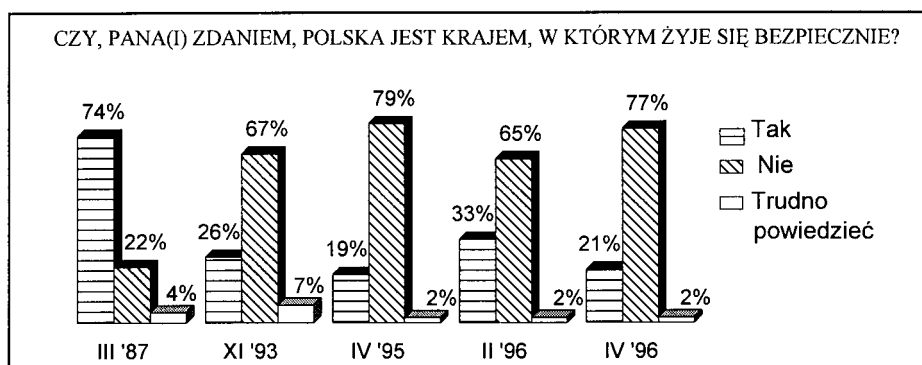
POCZUCIE ZAGROŻENIA PRZESTĘPCZOŚCIĄ W KRAJU I W MIEJSCU ZAMIESZKANIA

KOMUNIKAT Z BADAŃ

WARSZAWA, MAJ '96

PRZEDRUK MATERIAŁÓW CBOS W CAŁOŚCI LUB W CZĘŚCI ORAZ WYKORZYSTANIE DANYCH EMPIRYCZNYCH
JEST DOZWOLONE WYŁĄCZNIE Z PODANIEM ŹRÓDŁA

- ◆ Zdecydowana większość społeczeństwa jest zdania, że w Polsce nie żyje się bezpiecznie, natomiast swoje miejsce zamieszkania postrzega jako spokojne i bezpieczne. W ciągu ostatnich dwóch miesięcy obie oceny wyraźnie się pogorszyły, w tym okresie znacznie też wzrosło (o 11 punktów procentowych) poczucie osobistego zagrożenia przestępczością.

- ◆ Prawie jedna trzecia badanych wskazuje, że z obawy przed obrabowaniem, pobiciem stara się unikać wychodzenia wieczorem z domu lub też często odczuwa lęk w takiej sytuacji.
- ◆ W ciągu ubiegłego roku mniej więcej co szósty badany lub ktoś z jego najbliższej rodziny stał się ofiarą przestępstwa, niespełna jedna trzecia zaś zetknęła się osobiście z ofiarami przestępstw. Wszyscy oni znacznie częściej niż pozostali są przekonani, że środowisko, w którym mieszkają, nie jest bezpieczne i spokojne.

Przemianom ustrojowym zachodzącym w Polsce towarzyszy nie tylko wzrost przestępczości, ale także zmiana jej charakteru - większa brutalizacja, bezwzględność aktów przestępczych, większy udział w nich młodzieży, częstsze użycie broni palnej. Środki przekazu szeroko i na bieżąco informują o wzrastającym zagrożeniu przestępczością. Z dotychczasowych badań wynika, że w społeczeństwie wyraźnie rośnie poczucie zagrożenia¹. Obawy przed przemocą i kradzieżami zdominowały inne osobiste niepokoje Polaków, takie jak lęk przed biedą czy pogorszeniem stanu zdrowia. W opinii respondentów jednym z najważniejszych problemów kraju jest - obok bezrobocia i inflacji - właśnie przestępczość. Kolejny sondaż CBOS miał na celu pogłębienie tej problematyki².

CZY W POLSCE ŻYJE SIĘ BEZPIECZNIE?

O ile badania przeprowadzone w 1987 roku wykazały, że trzy czwarte społeczeństwa uważało PRL za kraj bezpieczny, o tyle sześć lat później dwie trzecie (67%) ankietowanych określiło życie w Polsce jako niebezpieczne. Negatywna ocena bezpieczeństwa wyraźnie umocniła się w 1995 roku (79% wskazań)³. Wiąże się to niewątpliwie z charakterystycznym dla okresu przemian wzrostem przestępczości i zmianą jej charakteru, a także z rozpowszechnianiem informacji na ten temat w środkach masowego przekazu. Może być jednak również przejawem spadku bezpieczeństwa socjalnego w Polsce.

¹ Por. komunikat CBOS „Problemy kraju i niepokoje Polaków - postrzegane zagrożenia”, marzec '96.

² Badanie "Aktualne problemy i wydarzenia" (71) zrealizowano w dniach 12-15 kwietnia '96 na 1179-osobowej reprezentatywnej próbie losowej dorosłych mieszkańców Polski.

³ Por. komunikaty CBOS "Poczucie bezpieczeństwa w kraju i w miejscu zamieszkania", maj '95 oraz "Poczucie zagrożenia przestępczością w społeczeństwie polskim", marzec '94.

Zaskakujący natomiast jest fakt, że w lutym '96 stwierdzono wyraźny wzrost (o 14 punktów procentowych) poczucia bezpieczeństwa - jedna trzecia badanych uznała życie w kraju za bezpieczne⁴. Być może ludzie zaczęli już stopniowo przyzwyczajać się do istniejących zagrożeń. Kwietniowy sondaż - przeprowadzony po głośnych zabójstwach dwóch studentów w Gdańsku i w Warszawie - wskazuje jednak, że w społeczeństwie znowu wyraźnie wzrosło poczucie zagrożenia. Obecnie tylko jedna piąta badanych czuje się w kraju bezpiecznie, zdecydowana większość natomiast przyznaje się do braku poczucia bezpieczeństwa.

Tabela 1 w procentach

Czy, Pana(i) zdaniem, Polska jest krajem, w którym żyje się bezpiecznie?	Wskazania respondentów według terminów badań				
	III '87	XI '93	IV '95	II '96	IV '96
Tak ("zdecydowanie tak" i "raczej tak")	74	26	19	33	21
Nie ("zdecydowanie nie" i "raczej nie")	22	67	79	65	77
Trudno powiedzieć	4	7	2	2	2

Obraz Polski jako kraju "niebezpiecznego" wspólny jest w zasadzie różnym grupom i warstwom społecznym, jednak występują między nimi różnice w poziomie poczucia bezpieczeństwa.

Przekonanie o tym, że w Polsce zdecydowanie nie żyje się bezpiecznie, wyraźnie rośnie wraz z wiekiem badanych oraz z wielkością miejsca zamieszkania. Szczególnie dzielają je mieszkańcy wielkich miast (50% wskazań), gdzie zagrożenie przestępczością jest znacznie większe niż w mniejszych miejscowościach, a także osoby w wieku 55-64 lat (41 %) oraz emeryci (40%).

Poczucie bezpieczeństwa jest związane także z oceną własnych warunków materialnych - im niżej badani oceniają swój poziom życia, tym bardziej postrzegają Polskę jako kraj, w którym zdecydowanie nie żyje się bezpiecznie. Być może osoby gorzej sytuowane określając bezpieczeństwo życia w kraju mają na myśli również odczuwany przez siebie niedostatek bezpieczeństwa socjalnego w zakresie pewności pracy, opieki zdrowotnej, możliwości kształcenia dzieci, organizacji odpoczynku itp.

⁴ Raport z badań "Obraz policji w społeczeństwie", marzec '96, które zrealizowano - na zlecenie Instytutu Badań nad Policją Wyższej Szkoły Policji w Szczytnie - w dniach 8-13 lutego '96 na reprezentatywnej próbie losowej dorosłych mieszkańców Polski (N=1200).

Ciekawe, że obecnie poczucie bezpieczeństwa uzależnione jest także od poglądów politycznych respondentów. Stosunkowo najczęściej jego brak odczuwają ankietowani identyfikujący się z prawicą (34%), najrzadziej zaś - osoby o orientacji lewicowej (24%). Wśród tych ostatnich nastąpił w ciągu ostatniego roku wyraźny wzrost (o 14 punktów)⁵ poczucia bezpieczeństwa, który prawdopodobnie wynika z zaistniałych zmian politycznych, szczególnie korzystnych dla lewicy. Podobny (o 12 punktów) wzrost poczucia bezpieczeństwa odnotowaliśmy jedynie u osób najgorzej sytuowanych - o najniższych dochodach na osobę w rodzinie. Natomiast poczucie zagrożenia wyraźnie wzrosło w tym czasie wśród prywatnych przedsiębiorców (o 15 punktów), a także, choć słabiej, respondentów z wyższym wykształceniem oraz uczniów i studentów (po 7 punktów).

CZY NASZE MIEJSCE ZAMIESZKANIA JEST BEZPIECZNE I SPOKOJNE?

Mimo że w społeczeństwie dominuje przekonanie, że w Polsce nie żyje się bezpiecznie, to jednak zdecydowana większość badanych uznaje swoje miejsce zamieszkania za spokojne i bezpieczne. Ocena ta wynika zapewne z własnych doświadczeń, podczas gdy oceniając bezpieczeństwo w skali kraju badani w dużej mierze posługują się stereotypem, obrazem ukształtowanym przez informacje pośrednie, pochodzące głównie z mass mediów. Zazwyczaj dotyczą one szczególnie drastycznych przypadków, budzących silne poczucie zagrożenia.

Tabela 2

w procentach

A czy miejsce, w którym Pani) mieszka (dzielnica, osiedle, wieś), można nazwać bezpiecznym i spokojnym?	Wskazania respondentów według terminów badań				
	III '87	XI '93	IV '95	II '96	IV '96
Tak ("zdecydowanie tak" i "raczej tak")	80	67	69	77	70
Nie ("zdecydowanie nie" i "raczej nie")	17	30	29	21	29
Trudno powiedzieć	3	3	2	2	1

⁵ Porównanie jest możliwe na poziomie połączonych kategorii: "raczej" i "zdecydowanie", taki bowiem był opis w zeszłorocznych badaniach - por. komunikat CBOS "Poczucie bezpieczeństwa w kraju i w miejscu zamieszkania", maj '95.

Odpowiedzi uzyskane w 1987 roku wskazują, że w czasach PRL w znacznie większym stopniu niż obecnie miejsce zamieszkania uważane było za spokojne i bezpieczne (80% wskazań), natomiast sześć lat później wystąpił wyraźny spadek (o 13 punktów) poczucia bezpieczeństwa. Ocena ta utrzymała się w 1995 roku. Trend ten jest zrozumiały wobec nasilenia się przestępczości i informacji o niej. W lutym '96 odnotowaliśmy wzrost poczucia bezpieczeństwa zarówno w miejscu zamieszkania (niemal powróciło ono do stanu z roku 1987), jak i w skali całego kraju. Trudno znaleźć inne wyjaśnienie tego zjawiska, niż przytoczona wcześniej hipoteza, że społeczeństwo zaczęło już stopniowo przyzwyczajać się do istniejących zagrożeń. Zabójstwa dwóch studentów w Gdańsku i w Warszawie zahamowały ten proces - nastąpił spadek (o 7 punktów) poczucia bezpieczeństwa badanych również w miejscu ich zamieszkania.

Poczucie bezpieczeństwa w miejscu zamieszkania jest obecnie, tak jak i wcześniej⁶, silnie związane z charakterem miejscowości. Im mniejsze skupisko ludności, tym częściej oceniane jest jako bezpieczne i spokojne. Wiąże się to niewątpliwie ze znacznie większym nasileniem przestępczości w dużych miastach. Bezpiecznie w swoim środowisku czuje się tylko niewiele ponad połowa mieszkańców dużych i wielkich miast i aż ponad cztery piąte mieszkańców wsi. Poczucie bezpieczeństwa zależy również od oceny własnych warunków materialnych - im ona lepsza, tym częściej badani czują się bezpiecznie zarówno w swoim miejscu zamieszkania, jak i w kraju. Natomiast wiek badanych nie wpływa na postrzeganie stanu bezpieczeństwa w swoim środowisku, mimo że wyraźnie różnicuje jego ocenę w skali kraju. Może to świadczyć o tym, że środki masowego przekazu, które głównie kształtują przekonanie o bezpieczeństwie życia w Polsce, mają szczególnie duży wpływ na opinie osób starszych. Natomiast ocena stanu bezpieczeństwa w miejscu zamieszkania wynika głównie z osobistych doświadczeń badanych, które mogą być wspólne dla ludzi w różnym wieku mieszkających w tym samym środowisku.

Podsumowując warto podkreślić istnienie silnego związku między ocenami stanu bezpieczeństwa w skali mikro (w miejscu zamieszkania) oraz makro (w kraju).

⁶ Por. przytoczone komunikaty CBOS.

Tabela 3

w procentach

A czy miejsce, w którym Pani) mieszka (dzielnica, osiedle, wieś), można nazwać bezpiecznym i spokojnym?	Czy, Pana(i) zdaniem, Polska jest krajem, w którym żyje się bezpiecznie?		
	Tak	Nie	Trudno powiedzieć
Tak	28	70	2
Nie	3	95	2

Okazuje się, że prawie wszyscy badani, którzy postrzegają swoją dzielnicę, osiedle czy wieś jako środowisko niebezpieczne i niespokojne, tak samo oceniają bezpieczeństwo życia w kraju. Natomiast pozytywna ocena stanu bezpieczeństwa w miejscu zamieszkania w zdecydowanie mniejszym stopniu zapewnia pozytywną ocenę w odniesieniu do Polski.

POCZUCIE OSOBISTEGO ZAGROŻENIA

Poza ogólną oceną stanu bezpieczeństwa życia w kraju i miejscu zamieszkania próbowaliśmy uchwycić także poczucie osobistego zagrożenia przestępczością.

Tabela 4

w procentach

Czy obawia się Pani) tego, że może się Pani) stać ofiarą przestępstwa?	Wskazania respondentów według terminów badań	
	II '96	IV '96
W ogóle się tego nie obawiam	11	7
Raczej się tego nie obawiam	31	23
Obawiam się, ale nie tak bardzo	44	50
Bardzo się tego obawiam	12	17
Trudno powiedzieć	2	3

Większość badanych wyraża obawy, że może stać się ofiarą przestępstwa, jednak w postawie respondentów wyraźnie dominuje umiarkowany lęk ("obawiam się, ale nie tak bardzo"). W kwietniu '96 odnotowaliśmy wyraźny wzrost (o 11 punktów) poczucia zagrożenia przestępczością. Dotyczy on w największym stopniu emerytów i rencistów, natomiast zdecydowanie nie występuje wśród młodzieży, zarówno uczącej się, jak i pracującej.

Silne poczucie zagrożenia, którego wskaźnikiem jest odpowiedź: "bardzo się obawiam, że mogę stać się ofiarą przestępstwa", mają głównie gospodynie domowe (30%) i emeryci (26%), osoby regularnie uczestniczące w praktykach religijnych (24%), osiągające wysokie, ale nie najwyższe, dochody (24%). Wyraźnie rośnie ono wraz z wiekiem badanych, jest większe w miastach niż na wsi i w miasteczkach, częściej odczuwają je kobiety niż mężczyźni. Natomiast najrzadziej występuje wśród bezrobotnych (8%) oraz młodzieży - zarówno uczącej się, jak i pracującej (9%).

Dodatkowym wskaźnikiem poczucia zagrożenia osobistego są odpowiedzi na pytanie, czy badany często odczuwa lęk wychodząc wieczorem z domu.

Tabela 5 w procentach

Gdy musi Pani) wyjść wieczorem z domu, czy odczuwa Pani) obawę, lęk, że może Pani) zostać zaczepiony, obrabowany, pobity itp. czy też nie obawia się Pani) tego?	Wskazania respondentów według terminów badań	
	IV '95	IV '96
Nie, nigdy nie odczuwam takich obaw	36	39
Czasami odczuwam lęk, obawy	28	28
Często odczuwam lęk, obawy	12	13
W ogóle staram się unikać wychodzenia wieczorem z domu	22	18
Trudno powiedzieć	1	1

Prawie jedna trzecia respondentów wskazuje, że z obawy przed obrabowaniem czy pobiciem stara się unikać wychodzenia wieczorem z domu lub często odczuwa lęk w takiej sytuacji. Nasilenie tego typu lęku związane jest z płcią badanych, rośnie wraz z wiekiem oraz wielkością miejsca zamieszkania. Znacznie częściej obawy takie odczuwają kobiety (25%) niż mężczyźni (11%), a wśród osób najstarszych przyznaje się do tego ponad jedna trzecia badanych. Jest to zjawisko znacznie bardziej nasilone w miastach niż w małych ośrodkach i na wsi. Okazuje się, że rolnicy są stosunkowo najbardziej wolni od tego typu obaw. W podobnym stopniu odporna na lęk jest jedynie młodzież.

WPLYW OSOBISTYCH DOŚWIADCZEŃ NA POCZUCIE ZAGROŻENIA

Z ostatniego sondażu wynika, że - podobnie jak w roku ubiegłym - mniej więcej co szósty badany lub ktoś z jego najbliższej rodziny był ofiarą przestępstwa. Tak więc mimo wyraźnego nasilenia się przestępczości w skali kraju, badanym nie przybyło osobistych doświadczeń w tej dziedzinie.

Tabela 6

w procentach

Czy w ciągu ostatniego roku zdarzyło się Panu(i) lub komuś z Pana(i) najbliższej rodziny paść ofiarą przestępstwa?	Wskazania respondentów według terminów badań	
	IV '95	IV '96
Tak, więcej niż raz	5	5
Tak, raz	11	11
Nie	84	84

Doświadczenia te jednak różnie kształtują się w poszczególnych grupach społecznych. Ofiarami przestępstw byli najczęściej prywatni przedsiębiorcy (29%), wśród których wyraźnie wzrosło przekonanie, że w Polsce nie żyje się bezpiecznie, a także mieszkańcy dużych miast (27%), nieco rzadziej zaś - miast powyżej 501 tys. ludności (21%), gdzie istnieje zarówno największe zagrożenie przestępczością, jak i - stwierdzona w omawianych badaniach świadomość tego faktu. Poszkodowane były przede wszystkim osoby o wysokiej pozycji społecznej - z wyższym wykształceniem (22%) i o najwyższych dochodach (23%), a także w ogóle nie uczestniczące w praktykach religijnych (26%). Natomiast stosunkowo najmniej ucierpieli rolnicy (6%), mieszkańcy wsi i miasteczek, ludzie starsi, gorzej sytuowani i wykształceni oraz regularnie biorący udział w praktykach religijnych (10-14%).

W ciągu ostatnich dwóch lat nie zmieniła się również liczba osób, które deklarują, że zetknęły się osobiście z ofiarami przestępstw. Niespełna jedna trzecia badanych przyznaje, że miała tego rodzaju pośrednie doświadczenie z przestępczością.

Tabela 7

w procentach

A czy komuś z Pańskich krewnych, sąsiadów, znajomych, komuś znanemu Panu(i) osobiście, zdarzyło się paść ofiarą przestępstwa w ciągu ostatniego roku?	Wskazania respondentów według terminów badań	
	IV '95	IV '96
Tak	29	30
Nie	71	70

Nasilenie tego typu doświadczeń jest różne w poszczególnych grupach społecznych. Wyraźnie zależy ono od pozycji społecznej badanych - rośnie wraz z wykształceniem i poziomem materialnego życia (dochodów na osobę w rodzinie). Ponadto im większa

miejscowość, tym "bogatsze" są doświadczenia mieszkańców w tej dziedzinie - w ubiegłym roku ponad połowa ludności największych miast zetknęła się osobiście z ofiarami przestępstw. Zdecydowanie najmniej tego typu doświadczeń mieli mieszkańcy wsi, ludzie z wykształceniem podstawowym, a także badani najstarsi, najgorzej sytuowani oraz bardziej zaangażowani w praktyki religijne.

Interesujące jest, w jakim stopniu bycie ofiarą przestępstwa lub zetknięcie się z osobami pokrzywdzonymi wpływa na świadomość badanych - kształtuje w nich poczucie zagrożenia, w jakim zaś stopniu poczucie to jest niezależne od osobistych doświadczeń i należy traktować je raczej jako funkcję lękowych cech osobowości i reakcję na informacje podawane w środkach masowego przekazu.

Tabela 8 w procentach

Wskaźniki poczucia zagrożenia	Wskazania respondentów				
	Czy w ciągu ubiegłego roku zdarzyło się Panu(i) lub komuś z Pana(i) najbliższej rodziny paść ofiarą przestępstwa?		A czy komuś z Pańskich krewnych, sąsiadów, znajomych, komuś znanemu Panu(i) osobiście, zdarzyło się paść ofiarą przestępstwa w ciągu ostatniego roku?		Ogółem
	Tak	Nie	Tak	Nie	
Przekonanie, że Polska jest krajem, w którym nie żyje się bezpiecznie	91	75	87	73	77
Przekonanie, że miejsce zamieszkania nie jest bezpieczne i spokojne	54	24	50	20	29
Silna obawa przed staniem się ofiarą przestępstwa	27	15	23	14	17
Częste odczuwanie lęku przed zaczepką, pobiciem, rabunkiem w czasie wyjścia z domu wieczorem	20	12	18	12	13
Unikanie wychodzenia z domu wieczorem w obawie przed zaczepką, pobiciem, rabunkiem	20	18	22	17	18

Z doświadczeniami badanych zdecydowanie najsilniej związane jest poczucie zagrożenia przestępczością w miejscu zamieszkania - respondenci, którzy w ciągu ostatniego roku padli ofiarą przestępstwa lub zetknęli się z osobami, które tego doświadczyły, znacznie częściej niż pozostali są przekonani, że środowisko, w którym mieszkają, nie jest bezpieczne i spokojne.

W zdecydowanie mniejszym stopniu doświadczenia badanych kształtują ich opinie o Polsce jako kraju, w którym nie żyje się bezpiecznie. Pogląd ten i związane z nim poczucie zagrożenia prawdopodobnie w znacznym stopniu wynikają z oddziaływania środków masowego przekazu i funkcjonujących stereotypów. Podobny wniosek dotyczy silnej obawy badanych przed staniem się ofiarą przestępstwa - w tym wymiarze poczucie zagrożenia stosunkowo słabiej związane jest z doświadczeniem badanych i zapewne wynika głównie z lękowych cech osobowości, które sprawiają, że badani są bardziej podatni na wpływ mass mediów. Hipoteza ta w jeszcze większym stopniu odnosi się do osób, które wychodząc wieczorem z domu często odczuwają lęk przed zaczepką, pobiciem, rabunkiem. Potwierdza się również w przypadku tych, którzy czują się tak bardzo zagrożeni, że wręcz unikają wychodzenia wieczorem z domu - zachowanie to nie ma związku z ich wcześniejszymi osobistymi doświadczeniami i jedynie w niewielkim stopniu wynika z ich kontaktów z osobami poszkodowanymi.

Zdecydowana większość społeczeństwa uważa, że Polska jest krajem, w którym nie żyje się bezpiecznie, natomiast postrzega swoje miejsce zamieszkania jako spokojne i bezpieczne. Obie oceny wyraźnie pogorszyły się w ciągu ostatnich dwóch miesięcy - po głośnych zabójstwach studentów w Gdańsku i w Warszawie. Wydarzenia te wyraźnie wpłynęły na wzrost poczucia osobistego zagrożenia przestępczością. Obecnie prawie jedna trzecia badanych twierdzi, że z obawy przed obrabowaniem czy pobiciem stara się unikać wychodzenia z domu wieczorem lub często odczuwa lęk w takiej sytuacji. W ciągu ubiegłego roku mniej więcej co szósty badany lub ktoś z jego najbliższej rodziny padł ofiarą przestępstwa, niespełna jedna trzecia zaś zetknęła się osobiście z ofiarami przestępstw. Wszyscy oni znacznie częściej niż pozostali są przekonani, że środowisko, w którym mieszkają, nie jest bezpieczne i spokojne.

A N E K S

PODZIAŁ NA REGIONY W BADANIACH CBOS

1. Region północny:

09 woj. elbląskie
10 woj. gdańskie
17 woj. koszalińskie
26 woj. olsztyńskie
39 woj. słupskie
41 woj. szczecińskie

2. Region zachodni:

11 woj. gorzowskie
12 woj. jeleniogórskie
20 woj. legnickie
45 woj. wałbrzyskie
47 woj. wrocławskie
49 woj. zielonogórskie

3. Region środkowozachodni:

05 woj. bydgoskie
13 woj. kaliskie
16 woj. konińskie
21 woj. leszczyńskie
29 woj. pilskie
32 woj. poznańskie
44 woj. toruńskie
46 woj. wrocławskie

4. Region środkowy:

01 woj. warszawskie
07 woj. ciechanowskie
24 woj. łódzkie
30 woj. piotrkowskie
31 woj. płockie
34 woj. radomskie
37 woj. sieradzkie
38 woj. skierniewickie

5. Region wschodni:

02 woj. białkopodlaskie
03 woj. białostockie
06 woj. chełmskie
22 woj. lubelskie
23 woj. łomżyńskie
28 woj. ostrołęckie
36 woj. siedleckie
40 woj. suwalskie
48 woj. zamojskie

6. Region południowo-wschodni:

15 woj. kieleckie
18 woj. krakowskie
19 woj. krośnieńskie
25 woj. nowosądeckie
33 woj. przemyskie
35 woj. rzeszowskie
42 woj. tarnobrzeskie
43 woj. tarnowskie

7. Region południowo-zachodni:

04 woj. bielskie
08 woj. częstochowskie
14 woj. katowickie
27 woj. opolskie

Tabela 1. Czy, Pana(i) zdaniem, Polska jest krajem, w którym żyje się bezpiecznie?

(%)

	Zdecydowa- nie tak	Raczej tak	Raczej nie	Zdecydowa- nie nie	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	2	19	48	29	2	1179
Płeć						
Mężczyźni	1	21	47	28	2	557
Kobiety	2	16	49	30	3	622
Wiek						
do 24 lat	1	20	54	20	4	185
25-34	0	28	43	27	2	215
35-44	2	17	52	28	1	264
45-54	1	18	50	30	2	183
55-64	2	14	42	41	1	162
65 lat i więcej	4	13	45	34	5	170
Miejsce zamieszkania						
Wieś	2	18	51	25	3	438
Miasto do 20 tys.	1	25	50	22	2	138
od 21 do 100 tys.	1	23	48	26	3	241
101-500 tys.	3	12	51	32	2	217
501 tys. i więcej mieszk.	1	17	31	50	0	146
Region						
Północny	1	14	54	30	1	125
Zachodni	4	24	44	27	1	119
Środkowozachodni	1	22	44	30	3	182
Środkowy	0	13	47	37	2	215
Wschodni	1	16	46	33	3	148
Południowo-wschodni	2	23	46	27	2	191
Południowo-zachodni	2	20	54	21	3	199
Wykształcenie						
Podstawowe	2	15	49	29	4	408
Zasadnicze zawodowe	2	21	50	26	1	309
Średnie	1	20	46	32	2	375
Wyższe	3	20	44	33	0	87
Grupa społ.-zaw. pracujący						
Kadra kier., inteligencja	2	28	44	26	0	62
Prac. umysł. niż. szczebla	3	17	46	34	0	120
Pracownicy fiz.- umysł.	2	19	52	19	7	65
Robotnicy wykwalifikowani	2	19	45	33	1	129
Robotnicy niewykwalifik.	3	22	54	18	3	62
Rolnicy	0	16	64	18	2	54
Prywatni przedsiębiorcy	0	18	54	28	0	60
Bierni zawodowo						
Renciści	2	16	48	31	2	157
Emeryci	2	13	40	40	4	198
Uczniowie i studenci	0	22	54	24	0	56
Bezrobotni	0	24	47	25	3	130
Gospodynie domowe i inni	0	16	52	28	3	79
Pracujący poza rolnictwem						
Sfera budżetowa	2	21	50	27	1	139
Sektor państwowy	5	21	41	33	0	109
Sektor prywatny	1	20	50	27	2	246
Spółdzielczość	0	14	47	35	5	29
Dochody na jedną osobę						
Poniżej 150 zł	1	22	50	22	4	235
151 - 225	3	17	51	28	1	195
226 - 325	1	16	47	33	3	277
326 - 425	2	15	48	33	1	176
Powyżej 426 zł	2	22	47	28	1	217
Ocena własnych war. mater.						
Złe	1	14	49	33	2	441
Średnie	1	20	46	29	3	556
Dobre	3	24	50	22	1	182
Udział w prakt. religijnych						
Kilka razy w tygodniu	1	19	49	30	1	86
Raz w tygodniu	1	18	46	32	3	666
Kilka razy w roku	3	21	51	23	2	316
W ogóle nie uczestniczy	1	18	47	31	3	110
Poglądy polityczne						
Lewica	1	23	51	24	1	231
Centrum	2	18	47	30	2	345
Prawica	1	17	47	34	1	312
Trudno powiedzieć	2	18	48	27	5	290

Tabela 2. A czy miejsce, w którym Pan(i) mieszka (dzielnica, osiedle, wieś) można nazwać bezpiecznym i spokojnym?

	(%)			
	Tak	Nie	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	70	29	1	1179
Płeć				
Mężczyźni	71	29	1	557
Kobiety	69	30	2	622
Wiek				
do 24 lat	66	32	1	185
25-34	75	24	0	215
35-44	69	29	2	264
45-54	67	31	2	183
55-64	71	28	1	162
65 lat i więcej	67	31	1	170
Miejsce zamieszkania				
Wieś	84	15	0	438
Miasto do 20 tys.	66	34	0	138
od 21 do 100 tys.	68	29	3	241
101-500 tys.	53	44	3	217
501 tys. i więcej mieszk.	56	44	0	146
Region				
Północny	63	37	1	125
Zachodni	65	34	1	119
Środkowo-zachodni	74	26	0	182
Środkowy	63	36	1	215
Wschodni	72	26	1	148
Południowo-wschodni	80	20	0	191
Południowo-zachodni	67	28	5	199
Wykształcenie				
Podstawowe	73	26	1	408
Zasadnicze zawodowe	71	27	2	309
Średnie	65	34	1	375
Wyższe	70	30	0	87
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	73	27	0	62
Prac.umysł.niż.szczebla	58	41	1	120
Pracownicy fiz.-umysł.	76	21	3	65
Robotnicy wykwalifikowani	69	28	3	129
Robotnicy niewykwalifik.	76	23	1	62
Rolnicy	84	16	0	54
Prywatni przedsiębiorcy	71	29	0	60
Bierni zawodowo				
Renciści	66	31	2	157
Emeryci	66	33	1	198
Uczniowie i studenci	74	26	0	56
Bezrobotni	70	29	1	130
Gospodynie domowe i inni	77	23	0	79
Pracujący poza rolnictwem				
Sfera budżetowa	74	26	0	139
Sektor państwowy	62	34	4	109
Sektor prywatny	71	28	1	246
Spółdzielczość	67	31	3	29
Dochody na jedną osobę				
Poniżej 150 zł	78	21	1	235
151 - 225	72	26	2	195
226 - 325	65	33	2	277
326 - 425	63	36	1	176
Powyżej 426 zł	67	32	1	217
Ocena własnych war. mater.				
Złe	65	34	1	441
Średnie	72	27	1	556
Dobre	74	24	1	182
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	73	27	1	86
Raz w tygodniu	70	28	2	666
Kilka razy w roku	71	28	1	316
W ogóle nie uczestniczy	61	39	0	110
Poglądy polityczne				
Lewica	71	29	0	231
Centrum	70	28	2	345
Prawica	69	30	1	312
Trudno powiedzieć	68	30	2	290

Tabela 3. A czy obawia się Pan(i) tego, że może się Pan(i) stać ofiarą przestępstwa?
 1 - W ogóle się tego nie obawiam; 2 - Raczej się tego nie obawiam; 3 - Obawiam się,
 ale nie tak bardzo; 4 - Bardzo się tego obawiam

(%)

	1	2	3	4	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	7	23	50	17	3	1179
Płeć						
Mężczyźni	8	26	52	12	3	557
Kobiety	7	21	48	22	3	622
Wiek						
do 24 lat	9	29	52	8	1	185
25-34	7	27	52	13	2	215
35-44	4	22	56	16	3	264
45-54	8	21	49	20	1	183
55-64	6	17	50	22	5	162
65 lat i więcej	11	22	35	25	8	170
Miejsce zamieszkania						
Wies	9	29	44	12	5	438
Miasto do 20 tys.	8	28	47	14	4	138
od 21 do 100 tys.	5	20	53	20	2	241
101-500 tys.	6	14	57	21	2	217
501 tys. i więcej mieszk.	6	19	53	22	1	146
Region						
Północny	5	24	56	15	1	125
Zachodni	4	29	52	12	3	119
Środkowo-zachodni	9	29	45	14	3	182
Środkowy	6	17	50	25	1	215
Wschodni	9	20	50	20	2	148
Południowo-wschodni	7	33	46	10	5	191
Południowo-zachodni	8	15	51	20	6	199
Wykształcenie						
Podstawowe	10	22	42	20	6	408
Zasadnicze zawodowe	7	23	53	15	2	309
Średnie	5	26	52	16	2	375
Wyższe	3	15	65	15	3	87
Grupa społ.-zaw. pracujący						
Kadra kier., inteligencja	4	22	58	14	2	62
Prac.umysł.niż.szczebła	3	27	49	18	3	120
Pracownicy fiz.-umysł.	3	18	63	16	0	65
Robotnicy wykwalifikowani	9	19	59	13	1	129
Robotnicy niewykwalifik.	8	26	53	10	4	62
Rolnicy	11	37	41	11	0	54
Prywatni przedsiębiorcy	6	17	63	12	2	60
Bierni zawodowo						
Renciści	6	27	42	20	5	157
Emeryci	9	18	40	26	7	198
Uczniowie i studenci	7	30	54	9	0	56
Bezrobotni	9	26	54	8	3	130
Gospodynie domowe i inni	9	20	37	30	4	79
Pracujący poza rolnictwem						
Sfera budżetowa	4	21	54	16	3	139
Sektor państwowy	6	20	58	14	2	109
Sektor prywatny	6	26	54	14	1	246
Spółdzielczość	5	22	57	15	0	29
Dochody na jedną osobę						
Poniżej 150 zł	9	29	44	15	4	235
151 - 225	5	25	52	15	2	195
226 - 325	8	24	47	18	3	277
326 - 425	8	16	50	24	3	176
Powyżej 426 zł	5	22	57	14	2	217
Ocena własnych war. mater.						
Złe	5	24	50	18	3	441
Średnie	9	23	48	16	4	556
Dobre	6	24	54	15	1	182
Udział w prakt. religijnych						
Kilka razy w tygodniu	8	21	44	24	3	86
Raz w tygodniu	7	22	50	17	4	666
Kilka razy w roku	5	27	52	14	2	316
W ogóle nie uczestniczy	13	19	46	18	4	110
Poglądy polityczne						
Lewica	6	25	51	16	2	231
Centrum	6	24	52	15	2	345
Prawica	7	22	51	18	3	312
Trudno powiedzieć	9	22	44	19	5	290

Tabela 4. Gdy musi Pan(i) wyjść wieczorem z domu, czy odczuwa Pan(i) obawę, lęk, że może Pan(i) zostać zaczepiony, obrabowany, pobity itp. czy też nie obawia się Pan(i) tego?
 1 - Nie, nigdy nie odczuwam takich obaw; 2 - Czasami odczuwam lęk, obawy; 3 - Często odczuwam lęk, obawy; 4 - W ogóle staram się unikać wychodzenia wieczorem z domu

	(%)				Trudno powiedzieć	Liczba osób
	1	2	3	4		
Ogółem	39	28	13	18	1	1179
Płeć						
Mężczyźni	51	26	11	11	0	557
Kobiety	29	30	15	25	1	622
Wiek						
do 24 lat	45	36	10	9	0	185
25-34	44	32	11	12	0	215
35-44	44	27	13	15	1	264
45-54	39	30	15	15	0	183
55-64	29	26	17	27	1	162
65 lat i więcej	30	16	15	36	3	170
Miejsce zamieszkania						
Wieś	57	21	8	12	2	438
Miasto do 20 tys.	42	28	16	13	0	138
od 21 do 100 tys.	28	36	13	22	1	241
101-500 tys.	21	35	19	25	0	217
501 tys. i więcej mieszk.	29	26	19	25	1	146
Region						
Północny	43	28	15	14	0	125
Zachodni	40	28	13	18	1	119
Środkowo-zachodni	40	25	14	19	2	182
Środkowy	34	33	12	22	0	215
Wschodni	46	28	12	14	0	148
Południowo-wschodni	47	24	13	15	1	191
Południowo-zachodni	27	31	15	24	2	199
Wysztalcenie						
Podstawowe	41	20	13	24	2	408
Zasadnicze zawodowe	44	31	12	13	1	309
Średnie	35	33	14	18	0	375
Wyższe	32	37	18	12	1	87
Grupa społ.-zaw. pracujący						
Kadra kier., inteligencja	35	30	22	13	0	62
Prac.umysł.niż.szczebla	27	39	14	19	1	120
Pracownicy fiz.- umysł.	46	33	11	10	0	65
Robotnicy wykwalifikowani	49	27	15	8	1	129
Robotnicy niewykwalifik.	51	21	12	15	0	62
Rolnicy	59	25	10	5	0	54
Prywatni przedsiębiorcy	50	28	8	14	0	60
Bierni zawodowo						
Renciści	30	28	12	29	2	157
Emeryci	31	17	19	30	3	198
Uczniowie i studenci	52	31	12	5	0	56
Bezrobotni	47	32	9	12	0	130
Gospodynie domowe i inni	26	34	12	28	0	79
Pracujący poza rolnictwem						
Sfera budżetowa	40	29	16	14	1	139
Sektor państwowy	44	31	11	13	1	109
Sektor prywatny	43	29	14	14	0	246
Spółdzielczość	40	37	10	13	0	29
Dochody na jedną osobę						
Poniżej 150 zł	48	22	12	17	1	235
151 - 225	44	25	9	21	1	195
226 - 325	38	29	17	15	1	277
326 - 425	30	29	15	24	1	176
Powyżej 426 zł	32	34	14	20	0	217
Ocena własnych war. mater.						
Złe	36	26	16	20	1	441
Średnie	42	28	11	18	1	556
Dobre	37	35	14	14	1	182
Udział w prakt. religijnych						
Kilka razy w tygodniu	32	28	13	27	0	86
Raz w tygodniu	38	29	15	17	1	666
Kilka razy w roku	44	27	12	17	0	316
W ogóle nie uczestniczy	37	27	12	22	2	110
Poglądy polityczne						
Lewica	42	32	10	16	0	231
Centrum	42	26	14	18	0	345
Prawica	36	31	15	16	2	312
Trudno powiedzieć	37	24	15	23	1	290

Tabela 5. Czy w ciągu ostatniego roku zdarzyło się Panu(i) lub komuś z Pana(i) najbliższej rodziny paść ofiarą przestępstwa?

(%)

	Tak, więcej niż raz	Tak, raz	Nie	Liczba osób
Ogółem	5	11	84	1179
Płeć				
Mężczyźni	4	12	84	557
Kobiety	5	11	85	622
Wiek				
do 24 lat	6	13	81	185
25-34	5	14	81	215
35-44	5	12	82	264
45-54	4	11	84	183
55-64	3	7	90	162
65 lat i więcej	3	9	89	170
Miejsce zamieszkania				
Wieś	3	7	90	438
Miasto do 20 tys.	3	9	88	138
od 21 do 100 tys.	4	13	83	241
101-500 tys.	9	18	73	217
501 tys. i więcej mieszk.	6	15	79	146
Region				
Północny	5	14	81	125
Zachodni	7	11	82	119
Środkowozachodni	6	8	86	182
Środkowy	5	15	79	215
Wschodni	5	8	87	148
Południowo-wschodni	1	7	92	191
Południowo-zachodni	4	16	81	199
Wykształcenie				
Podstawowe	4	10	86	408
Zasadnicze zawodowe	3	11	87	309
Średnie	6	13	81	375
Wyższe	6	16	77	87
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	5	14	80	62
Prac.umysł.niż.szczebła	7	15	78	120
Pracownicy fiz.- umysł.	5	16	79	65
Robotnicy wykwalifikowani	2	11	87	129
Robotnicy niewykwalifik.	6	10	84	62
Rolnicy	2	4	94	54
Prywatni przedsiębiorcy	4	25	71	60
Bierni zawodowo				
Renciści	5	7	87	157
Emeryci	5	9	86	198
Uczniowie i studenci	6	11	83	56
Bezrobotni	3	12	85	130
Gospodynie domowe i inni	6	9	85	79
Pracujący poza rolnictwem				
Sfera budżetowa	5	16	79	139
Sektor państwowy	4	14	82	109
Sektor prywatny	5	14	81	246
Spółdzielczość	3	19	78	29
Dochody na jedną osobę				
Poniżej 150 zł	4	9	86	235
151 - 225	3	8	89	195
226 - 325	4	10	86	277
326 - 425	6	14	80	176
Powyżej 426 zł	5	18	77	217
Ocena własnych war. mater.				
Złe	5	11	83	441
Średnie	3	10	86	556
Dobre	6	14	80	182
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	2	9	88	86
Raz w tygodniu	4	8	87	666
Kilka razy w roku	5	15	80	316
W ogóle nie uczestniczy	5	21	74	110
Poglądy polityczne				
Lewica	4	14	82	231
Centrum	6	11	84	345
Prawica	3	13	84	312
Trudno powiedzieć	5	8	87	290

Tabela 6. A czy komuś z Pańskich krewnych, sąsiadów, znajomych, komuś znanemu Panu(i) osobiście, zdarzyło się paść ofiara przestępstwa w ciągu ostatniego roku?

(%)

	Tak	Nie	Liczba osób
Ogółem	30	70	1178
Płeć			
Mężczyźni	33	67	557
Kobiety	28	72	621
Wiek			
do 24 lat	35	64	185
25-34	30	70	215
35-44	38	62	264
45-54	29	71	183
55-64	23	77	162
65 lat i więcej	21	79	170
Miejsce zamieszkania			
Wieś	15	85	437
Miasto do 20 tys.	29	71	138
od 21 do 100 tys.	34	66	241
101-500 tys.	41	59	217
501 tys. i więcej mieszk.	54	46	146
Region			
Północny	37	61	125
Zachodni	25	75	118
Środkowozachodni	27	73	182
Środkowy	45	55	215
Wschodni	28	72	148
Południowo-wschodni	16	84	191
Południowo-zachodni	30	70	199
Wykształcenie			
Podstawowe	18	82	408
Zasadnicze zawodowe	28	71	309
Średnie	41	59	375
Wyższe	47	53	87
Grupa społ.-zaw. pracujący			
Kadra kier., inteligencja	38	62	62
Prac. umysł. niż. szczebla	49	51	120
Pracownicy fiz.- umysł.	33	64	65
Robotnicy wykwalifikowani	34	66	129
Robotnicy niewykwalifik.	21	79	62
Rolnicy	25	75	54
Prywatni przedsiębiorcy	39	61	60
Bierni zawodowo			
Renciści	24	76	157
Emeryci	25	75	198
Uczniowie i studenci	43	57	56
Bezrobotni	21	79	130
Gospodynie domowe i inni	23	77	79
Pracujący poza rolnictwem			
Sfera budżetowa	40	60	139
Sektor państwowy	39	61	109
Sektor prywatny	33	66	245
Spółdzielczość	35	65	29
Dochody na jedną osobę			
Poniżej 150 zł	22	77	235
151 - 225	24	76	195
226 - 325	28	72	277
326 - 425	36	64	176
Powyżej 426 zł	43	57	216
Ocena własnych war. mater.			
Złe	30	69	441
Średnie	28	72	555
Dobre	36	64	182
Udział w prakt. religijnych			
Kilka razy w tygodniu	26	72	86
Raz w tygodniu	27	73	665
Kilka razy w roku	33	67	316
W ogóle nie uczestniczy	45	55	110
Poglądy polityczne			
Lewica	33	67	231
Centrum	31	69	345
Prawica	34	66	312
Trudno powiedzieć	22	78	289